

Kommunikation- och uppföljningsplan för Hållbarhetsverktyget

Göteborgsregionen (GR) består av 13 kommuner som har valt att jobba tillsammans. Vi driver utvecklingsprojekt, har myndighetsuppdrag, forskar, ordnar utbildningar och är storstadsregionens röst i Västsverige, bland mycket annat. I våra nätverk träffas politiker och tjänstepersoner för att utbyta erfarenheter, bolla idéer och besluta om gemensamma satsningar. Allt för att regionens en miljon invånare ska få ett så bra liv som möjligt.

Göteborgsregionen 2021
Miljö och Samhällsbyggnad
Box 5073, 402 22 Göteborg
gr@goteborgsregionen.se
www.goteborgsregionen.se
Kontakt: [Emmy Nicander](#)

Innehåll

Bakgrund.....	4
Analys	4
Styrkor	4
Svagheter.....	5
Möjligheter.....	5
Hot.....	5
Interna primära målgrupper	6
Externa sekundära målgrupper.....	6
Kommunikationsmål	7
Övergripande kommunikationsmål	7
Interna primära målgrupper kommunikationsmål	7
Externa sekundära målgrupper kommunikationsmål.....	8
Budskap	9
Huvudbudskap.....	9
Delbudskap	9
Tonalitet och språk.....	10
Begrepp och uttryck som behöver förklaras	10
Kanaler.....	10
Aktivitetsplan	11
Uppföljningsplan	13
Kommunikationsmaterial	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Bakgrund

Digitalt verktyg för hållbara och transporteffektiva stationssamhällen – Hållbarhetsverktyget är ett projekt som syftar till att vidareutveckla ett digitalt GIS-baserat verktyg. Verktöget ska skapa bättre förutsättningar för kommunerna i Göteborgsregionens arbetsmarknadsregion att följa sina egna planer, regionala överenskommelser och nå klimatpolitiska mål. Göteborgsregionen (GR) är projektägare, IVL Svenska miljöinstitutet är samverkanspart och projektet finansieras av Energimyndigheten.

Under hösten 2018 startade projektet Hållbarhetsverktyget som kommer pågå fram till sommaren 2021. Projektet är en vidareutveckling av en tidigare framtagen BETA-version som utvecklades av GR och IVL 2016-2017, även då med medel från Energimyndigheten. Målet för vidareutvecklingen är att verktöget ska möjliggöra kvalificerade analyser kring effekten av lokalisering vid framtida utbyggnad av bostäder, arbetsplatser, handel mm. utifrån koldioxidutsläpp och energiförbrukning av framtida resor. Projektet kommer även undersöka möjliga kopplingar till andra miljömässiga, ekonomiska och sociala hållbarhetsfaktorer.

Det är viktigt att verktöget vidareutvecklas så att det kommer till nytta för de som är tilltänkta användare, nämligen planerare i kommuner, och mottagare av verktögets uträkningar i form av beslutsunderlag, dvs. politiker i kommunerna.

Målsättningen är även att verktöget ska vara generaliserbart för minst Göteborgsregionens arbetsmarknadsregion, men med möjlighet att i förlängningen användas i andra delar av Sverige.

Analys

Nedan är en SWOT-analys som beskriver projektets styrkor, svagheter, utmaningar och hot.

Styrkor

Projektet:

- GIS och beräkningsmodeller är sammankopplade i en användarvänlig och lättillgänglig webbmiljö. GR:s karttjänster är samlade i HAJK.
- Aktörer på lokal nivå, och till viss del regional nivå, finns representerade genomgående i projektets arbete.
- Följeforskning sker i projektet och kan skapa en trovärdig utveckling av projektet och processen.
- Vi har hunnit utveckla en första version, utvärderat den och vidareutvecklat en version 2.0 inom projektperioden.

Kommunikationen:

- Målgruppen (i detta fall parter och aktiva deltagare) är redan intresserade
- Det finns en tydlig USP
- Hållbarhet är aktuellt

- Verkytet är med rätt förutsättningar enkelt att kommunicera visuellt

Svagheter

Projektet:

- Verkytet har idag inte testats i skarpt läge
- Indata i verkytet behöver ligga till grund för trovärdiga analyser men användare sitter inte alltid med de uppgifter vi ber om utan behöver uppskatta/gissa.
- Svag koppling mellan verkytet och ekonomisk och social hållbarhet.
- Beräkningsmodellen kräver ett visst arbete för att kunna appliceras i andra delar av Sverige (både för indata och för algoritmer)
- Kopplingen till forskningen är svag.
- Det finns inte en tydlig beställning på ett verktyg från GR-kommunerna
- Kunskapen om verkytet är lågt bland kommuner. Endast ett fåtal kommuner har deltagit på testanvändarträffar.

Kommunikationen:

- Användare gör inte dessa typer av analyser för planer i dagsläget, utmaning att kommunicera övertygande till kommunerna om deras behov av verkytet.
- Förvirrande med projektnamn och verkytet (betaversionen heter Klimatverkytet, ny version heter Hållbarhetsverkytet). Tydlig koppling till klimat, men inte till hållbarhet som vidare begrepp.

Möjligheter

Projektet:

- Skapa ett användarvänligt, pålitligt och starkt verktyg för fysisk planering i Göteborgsregionen.
- Möjliggör för planerare att skapa goda diskussions- och beslutsunderlag i kommunerna med hjälp av analyser som inte görs för planer i nuläget.
- Bidra till att skapa samhällen som är energi- och transporteffektiva med låg klimatpåverkan.

Kommunikationen:

- Verkytet är snart färdigt, det kommer att leva upp till uspen
- Intressant på nationell nivå
- Hållbarhetsfrågan är mer aktuell just nu
- Ett unikt verktyg!

Hot

Projektet:

- Kunskap ”fastnar” hos konsulter.
- Att GR överskattar nyttan av verkytet.
- Att ekonomiska och sociala hållbarhetsparametrar inte prioriteras in i verkytet.
- Testanvändarna i projektet sviker över tid.

- Svårt att samskapa med testanvändare digitalt.
- Att kommunerna inte efterfrågar verktyget

Kommunikation:

- Att någon plockar upp och berättar om projektet felaktigt
- Att hållbarhetsdiskussionen utvecklas (påverkar vad Hållbarhet är och vilka variabler som representerar begreppet)
- Att verktyget inte anses vara ett fullvärdigt verktyg

Interna primära målgrupper

Planerare i kommunerna inom Göteborgsregionen och kommunerna som deltog i projektet Det urbana stationssamhället

Målgruppsanalys: Testanvändare har sagt att verktyget kan komma till användning. Merparten av kommunerna inom projektområdet känner inte till verktyget. Tjörn, Borås, Varberg, Lerum, Ale, Göteborg och Kungälv har deltagit på testanvändarträffar.

Samhällsbyggnadschefer i Göteborgsregionen

Målgruppsanalys: Har till viss del medverkat på testanvändarträffar eller fått information om verktyget genom anställda. Merparten av kommunerna inom projektområdet känner inte till verktyget. Är viktiga för att implementera verktyget i verksamheten.

Politiker i Göteborgsregionen

Målgruppsanalys: Har begränsad kännedom om verktyget. Varierad kännedom bland politiker om hållbarhetsfrågor och samhällsbyggnadsprocesser. Är viktiga för att implementera verktyget i verksamheten.

Kollegor på Göteborgsregionen (GR)

Målgruppsanalys: Kollegorna på avdelningen för Miljö och samhällsbyggnad känner till verktygets existens, men behöver djupare insikter i verktygets nytta och hur det kan komma till nytta i framtida arbete på avdelningen.

Externa sekundära målgrupper

Akademi

Målgruppsanalys: Blandad kännedom om verktyget men kan vara intresserade av att undersöka nya användningsområden och vidareutveckling av verktyget. Forskare inom det urbana stationssamhället har deltagit som bollplank under utvecklingen (Ulf Ranhagen och Tony Svensson).

Andra organisationer (kommuner utanför Göteborgsregionen, universitet, VGR, Trafikverket, Länsstyrelsen Västra Götalands län, Urban Futures, SKL, SLL, Region Skåne och Boverket)

Målgruppsanalys: Blandad kännedom om verktyget. Viktig grupp för spridning och vidareutveckling av verktyget samt trovärdigheten till verktygets resultat. Trafikverket på regional nivå, Länsstyrelsen Västra Götaland och Västra Götalandsregionen har fått kännedom om verktyget under projekttiden.

Kommunikationsmål

Övergripande kommunikationsmål

De primära målgrupperna ska känna till verktygets möjligheter och begränsningar. Målgrupperna ska veta hur och när verktyget ska användas. Målgrupperna ska använda verktyget i fysisk planering.

De sekundära målgrupperna ska veta att verktyget har utvecklats samt varför det har tagits fram. De ska förstå hur verktyget kan användas. De ska vara intresserade av att använda det i sin verksamhet eller vilja samarbeta med Göteborgsregionen i fortsatt utveckling av verktyget.

Interna primära målgrupper kommunikationsmål

Planerare i kommunerna inom Göteborgsregionen och Det urbana stationssamhället

Veta: Att verktyget finns och hur det ska användas.

Tycka: Att verktyget är bra och kompletterar befintliga processer genom att fungera som ett diskussions- och beslutsunderlag för vilka olika energi- och klimatrelaterade konsekvenser planer kan få.

Göra: Använda verktyget i kommunens planering, både strategisk översiktlig nivå och i detaljplaner. Tipsa och dela sina erfarenheter av verktyget och förhoppningsvis engagera andra till att intressera sig för verktyget.

Förkunskaper kring ämnet: Arbetar med kommunal planering av bebyggelse och mobilitet (miljö, transport och fysisk planering). I det inbegrips arbete utifrån politiska mål om hållbar utveckling. Har olika stor erfarenhet av att använda digitala GIS-verktyg, vissa ingen förkunskap alls och andra stor erfarenhet. Blandad kunskap om att verktyget har utvecklats och hur de kan använda sig av det.

Vad har de för inställning och attityd? (verktyget och hållbar utveckling i stort): Positiv till att använda sig av verktyget i sitt arbete. Positiv till hållbar utveckling. Något skeptisk till trovärdigheten i verktyget.

Vad har de för samarbetsvilja: Det finns intresse för verktyget, men det finns också en tröskel till att faktiskt börja använda sig av nya verktyg i sitt arbete. Planerare har visat bristande engagemang av/möjlighet att delta i utvecklingen av verktyget. Det har varit svårt att få planerare att avsätta tid att delta i verktygsutvecklingen.

Politiker och samhällsbyggnadschefer i Göteborgsregionen (primär)

Veta: Att verktyget finns och varför det tagits fram. På vilket sätt det kan användas.

Tycka: Att det är bra och viktigt och hjälper verksamheten att uppnå satta mål.

Göra: Uppmuntra tjänstepersoner att använda verktyget i ordinarie planprocesser. Tipsa och dela sina erfarenheter av verktyget och förhoppningsvis engagera andra till att intressera sig för verktyget.

Förkunskaper kring ämnet: Personer som deltar i samhällsbyggnadschefernas nätverk och som deltar i styrgruppen för miljö och samhällsbyggnad har kunskap om GR:s strukturbild och planering av bebyggelse och mobilitet. Politiker i samhällsbyggnadsnämnder i kommunerna har kunskap om samhällsplanering på kommunnivå, blandad kunskap om regionala nivån och det arbete som görs där. Samhällsbyggnadscheferna har begränsad kunskap om Hållbarhetsverktyget, politikerna har lite till obefintlig kunskap om verktyget.

Vad har de för inställning och attityd? (verktyget och hållbar utveckling i stort): Politikerna har blandad inställning till hållbar utveckling beroende på partitillhörighet. Samhällsbyggnadscheferna har en positiv inställning till hållbar utveckling. Projektgruppen har ingen kunskap om målgruppens inställning till verktyget. En positiv inställning hos målgruppen är avgörande för att verktyget ska användas.

Vad har de för samarbetsvilja: Projektgruppen har ingen kunskap om deras samarbetsvilja.

Tjänstepersoners kontakt med politiker i processen med att ta fram och besluta om exv. FÖP ser olika ut i olika kommuner. I bästa fall finns en kontinuerlig dialog mellan tjänstepersoner, chefer och ett engagerat arbetsutskott med uppdrag att besluta om planen under arbetets gång. I den dialogen presenteras bearbetat och till viss del förenklat underlag, gärna på ett visuellt tilltalande sätt, alltså inte bara text och siffror.

Kollegor på Göteborgsregionen (GR)

Veta: Att verktyget finns och hur det ska användas.

Tycka: Att verktyget är bra och kompletterar befintliga processer genom att fungera som ett diskussions- och beslutsunderlag för vilka olika energi- och klimatrelaterade konsekvenser planer kan få.

Göra: Använda verktyget i den delregionala planeringen, exv. i remisser eller i gemensamma analyser med GR-nätverk. Tipsa och dela sina erfarenheter av verktyget till kommuner och förhoppningsvis engagera andra till att intressera sig för verktyget.

Förkunskaper kring ämnet: Arbetar med delregional planering med fokus på klimat, bebyggelse och mobilitet. I det inbegrips arbete utifrån politiska mål om hållbar utveckling. Har olika stor erfarenhet av att använda digitala GIS-verktyg, vissa ingen förkunskap alls och andra stor erfarenhet. Blandad kunskap om att verktyget har utvecklats och hur de kan använda sig av det.

Vad har de för inställning och attityd? (verktyget och hållbar utveckling i stort): Positiv till att använda sig av verktyget i sitt arbete. Positiv till hållbar utveckling.

Vad har de för samarbetsvilja: Det finns intresse för verktyget, men det finns också en tröskel till att faktiskt börja använda sig av nya verktyg i sitt arbete.

Externa sekundära målgrupper kommunikationsmål

Akademi

Veta: Att verktyget finns samt dess potential och möjligheter.

Tycka: Att det verkar bra och intressant. Vilja veta mer om verktyget och kanske testa att använda det.

Göra: Kontakta Göteborgsregionen för mer information. Vilja delta i dialog om framtida utveckling av verktyget. Tipsa och dela sina erfarenheter av verktyget och förhoppningsvis engagera andra till att intressera sig för verktyget.

Förkunskaper kring ämnet: Forskar om samhällsplanering/mobilitet/hållbar utveckling. Fokusområde varierar med forskaren.

Vad har de för inställning och attityd? (verktyget och hållbar utveckling i stort): Positiv till hållbar utveckling. Intresserad och eventuellt

granskande/ifrågasättande/problematiserande kring verktygets bakomliggande beräkningsmodell och data.

Vad har de för samarbetsvilja: God samarbetsvilja från enskilda forskare som visat intresse för verktyget och vill veta mer. Ser kopplingar till andra studier och projekt.

Andra organisationer som arbetar med samhällsplanering och/eller hållbar utveckling

Veta: Att verktyget finns samt dess potential och möjligheter. Förstå hur verktyget kan hjälpa dem i sina verksamheter.

Tycka: Att det verkar bra och intressant. Vilja använda verktyget eller vilja ta del av analyser som kommuner gör med hjälp av verktyget.

Göra: Kontakta Göteborgsregionen för mer information. Efterfråga analyser av climateffekter av planerad bebyggelse från kommuner. Tipsa och dela sina erfarenheter av verktyget och förhoppningsvis engagera andra till att intressera sig för verktyget.

Förkunskaper kring ämnet: Varierande förkunskaper om verktyget. God kunskap om hållbar utveckling.

Vad har de för inställning och attityd? (verktyget och hållbar utveckling i stort): Generellt en positiv attityd till vad verktyget handlar om. Projektgruppen har begränsad kunskap om andra organisationers inställning till verktyget.

Vad har de för samarbetsvilja: Visst intresse har visats från Länsstyrelsen, Trafikverket och VGR. Projektgruppen har ingen kunskap om andra organisationers samarbetsvilja.

Budskap

Huvudbudskap

Bättre förutsättningar för kommunens hållbara utveckling.

Hållbarhetsverktyget ger kommuner bättre förutsättningar att följa och utveckla sina egna planer, regionala överenskommelser och politiska klimatmål.

Delbudskap

Hållbarhetsverktyget är enkelt och användarvänligt och riktar sig till planerare i Göteborgsregionens arbetsmarknadsregion.

Verktyget beräknar koldioxidutsläpp och energiförbrukning från personresor vid framtida utbyggnad av bostäder och verksamheter.

Hållbarhetsverktyget utvecklades av GR i samarbete med IVL Svenska miljöinstitutet under 2018-2021. Projektet finansierades av Energimyndigheten.

Tonalitet och språk

Positivt och professionellt.

Fokus på att verktyget kan komplettera ordinarie planprocesser med analyser av klimateffekter av planerad bebyggelse. Det ni inte visste att ni behövde finns nu här. Nu kör vi!

Begrepp och uttryck som behöver förklaras

ÖP = översiktlig planering

Energiförbrukning = beräknas i MWh (LCA) baserat på faktorer för fordonens bränsleförbrukning samt deras generella beläggning

Hållbarhet = koldioxidutsläpp och energiförbrukning av personresor som genereras av bostäder och verksamheter till och från planerat område. Andra hållbarhetsmått så som tillgänglighet till kollektivtrafik (hållplats med hög turtäthet inom 1 km), befolkningstäthet, exploateringsstal, bilinnehav. Möjligheten att tända/släcka informationslager i karta.

Göteborgsregionens arbetsmarknadsregion, totalt 23 kommuner i Västsverige (projektområdet där verktyget kan användas):

- Ale, Alingsås, Göteborg, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungsund, Tjörn, Öckerö (GR-kommuner)
- Borås, Varberg, Halmstad (Kommuner som deltog i Det urbana stationssamhället)
- Bollebygd, Mark, Orust, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg (ingår i Spacescapes beräkningar i rapporten Lägesindikatorer för hållbara resvanor)
- Falkenberg (inkluderades för att skapa ett sammansatt projektområde).

Kanaler

- Samskapande workshop
- Nätverksmöten

- Personlig kontakt via mejl/telefon
- Nyhetsbrev (GR + deltagande kommuner)
- Hemsidan på goteborgsregionen.se
- Verktygets sida på karta.goteborgsregionen.se
- Press
- Göteborgsregionens sociala medier: Facebook och LinkedIn
- Deltagande vid konferenser/seminarier

Aktivitetsplan

Grönmarkerade fält är genomförda aktiviteter

Gulmarkerade fält är påbörjade eller pågående aktiviteter

Datum	Målgrupp	Aktivitet	Kanal
Februari-mars	Användare av verktyget	Layouta scenariomodul i Excel	Excel
Mars	Användare av verktyget	Uppdatera beskrivning av beräkningsmodell	Text
April	Planerare i kommuner och andra organisationer	Inbjudan till kurs 26 och 27 maj	Personlig kontakt via mejl, (nyhet på hemsidan?).
26 april	Kollegor på GR	Presentation av Hållbarhetsverktyget	Infopunkt med möjlighet till test på APT alt. teammöte
3 maj (utkast 26 april)	Kommuner, akademi, andra organisationer	Uppdatera projektets sida med text och dokument, se över var sidan ska ligga på hemsidan och länka på rätt ställen för tillgänglighet	Goteborgsregionen.se
3 maj	Kommuner, akademi, andra organisationer	Nyhet att Hållbarhetsverktyget (2.0) har släppts och inbjudan med länk till kurs	Nyhetsbrev, hemsidan, Press, sociala medier
Nov-dec	Användare	Tillgänglighetsanpassning – Se över språk, format m.m. behöver vi justera något?	Hållbarhetsverktygets användarinstruktioner och beskrivningar, tooltip och hjälptexter
26 maj, 1 juni	Planerare i kommuner och andra organisationer	Kurs Hållbarhetsverktyget	Samskapande workshop, ppt, digitala verktyg för workshop
17 juni	Forskare, andra aktörer	Presentation på Energimyndighetens webinarium	PPT
15 september	Projektledare och strateger inom klimat och energi, Region Värmland	Presentation av Hållbarhetsverktyget	PPT
23 september	Utvecklingsledare, regional utveckling/ fysisk planering, Region Örebro län	Presentation av Hållbarhetsverktyget	PPT
15 oktober	Projektledare inom mobilitet och stadsutveckling,	Presentation av Hållbarhetsverktyget	

Kommunikation- och uppföljningsplan för Hållbarhetsverktyget

	Johanneberg Science park		
28 oktober	Planchefer GR	Presentation av Hållbarhetsverktyget	Infopunkt på nätverksmöte, ppt
21 oktober	Politiker GR	Presentation av Hållbarhetsverktyget	Infopunkt på MOS, ppt
11 november	Projektledare mobilitet, utvecklare av mobilitetsindex.	Presentation av Hållbarhetsverktyget och samtal om synergier och framtida samarbete	PPT
Nov	Användare av verktyget	Ta fram användarmanual som film. Planering april, film och klipp när ny version är klar.	film
Sep-nov		Ta fram baspresentationer som kan användas för presentation av Hållbarhetsverktyget	PPT
Vid förfrågan	Nätverket för översiktlig planering	Kort presentation av Hållbarhetsverktyget	Infopunkt på nätverksmöte, ppt
Vid förfrågan	Nätverket för miljöstrategier	Kort presentation av Hållbarhetsverktyget	Infopunkt på nätverksmöte, ppt
Löpande		Finns tillgänglig för att besvara frågor om verktyget	Hemsidan
Löpande		Genomföra och inkludera analyser från verktyget i remisser m.m.	Kontakt med kollegor på GR
14/1	Primär och sekundär målgrupp	Transportforum	Seminarier/konferenser
Löpande		Sprida och kommunicera verktyget till kommuner, akademi och andra organisationer	Mejl, hemsidan, nätverk, konferenser/seminarier
Sep-okt	Deltagare på lanseringsworkshops	Återkopplingsrutin till användare av verktyget – utvärdering av användning och om de har några frågor. Be användare dela med sig av hur det har gått.	Personlig kontakt via mejl
Januari -22 (tajma med Transportforum)	Primär och sekundär målgrupp	Nyhet med användarupplevelser/berättelser och resultat från användning av verktyget.	Goteborgsregionen.se
Augusti 21 och framåt	Primär och sekundär målgrupp	Aktivt omvärldsbevaka konferenser/seminarier om hållbar utveckling i stort, klimateffekter av planering/transporter specifikt	Seminarier/konferenser
Vår 2021	Primär målgrupp	Kurs Hållbarhetsverktyget	

Uppföljningsplan

Syfte

Uppföljningen ska synliggöra verktygets möjligheter och begränsningar. Vi vill att verktyget ska komma till nytta i kommunernas planering. Syftet med utvärderingen är också att ta fram ett underlag inför framtida vidareutveckling av verktyget.

Uppföljning inom ramarna för Digitalt verktyg för hållbara och transporteffektiva stationssamhällen

Uppföljningen av Hållbarhetsverktyget påbörjades redan hösten 2021 där flertalet användare av verktygets användare intervjuades för att undersöka följande:

Verifiera projektets övergripande målsättning och undersöka om:

- Projektets avsedda målgrupp är användare av verktyget.
- Verktyget kan användas i det planskede där det gör mest nytta.

Detta undersöks genom följande frågeställningar:

- När gör verktyget mest nytta? När skulle det kunna göra större nytta? Vad krävs för att utveckla det?
- Vem är användare av Hållbarhetsverktyget? Vem skulle kunna vara användare av Hållbarhetsverktyget? Vad krävs för att bredda målgruppen?

Resultatet från intervjuerna hittar du i *slutrapport – Digitalt verktyg för hållbara och transporteffektiva stationssamhällen*.

Uppföljning efter projektslut

Uppföljningen som genomfördes inom ramarna för *Digitalt verktyg för hållbara och transporteffektiva stationssamhällen* gav värdefulla insikter om verktyget och dess användning. Den genomfördes dock i en tid då verktyget ännu inte använts i ett skarpt planeringscase. En liknande utvärdering bör därför genomföras om några år när verktyget använts i större utsträckning och användarna har en bredare erfarenhet. Först då är det möjligt att undersöka när och om verktyget når tilltänkt målgrupp, gör nytta och stöttar planeringsprocessen.

För att kunna ta del av användarnas insikter bör det finnas möjlighet för användare att löpande ge synpunkter på verktyget. Dessa synpunkter kommer tas tillvara genom en enkät som finns i anslutning till Hållbarhetsverktyget. Svar bör analyseras löpande och ge input till fortsatt utveckling.